

На основу чл. 239. и 265. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15 и 66/15 - др. закон),

Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ПРАВИЛНИК

о утврђивању правила за управљање протоком ваздушног саобраћаја

Предмет Правилника

Члан 1.

Овим правилником се утврђују правила која се односе на управљање протоком ваздушног саобраћаја у Републици Србији, у циљу побољшања искоришћености расположивих капацитета и омогућавања безбедног, редовног и експедитивног протока ваздушног саобраћаја.

Овај правилник се примењује на аеродроме у Републици Србији на којима је у току претходне календарске године остварено више од 60 операција у општем ваздушном саобраћају по правилима инструменталног летења (*IFR*).

Преузимање прописа Европске уније

Члан 2.

Правила за управљање протоком ваздушног саобраћаја дата су у Прилогу 1, којим се преузима Уредба Комисије (ЕУ) бр. 255/2010 од 25. марта 2010. године о заједничким правилима за управљање протоком ваздушног саобраћаја, која је измењена и допуњена следећим уредбама:

1) Спроведбеном уредбом Комисије (ЕУ) бр. 923/2012 од 26. септембра 2012. године, којом се утврђују заједничка правила летења и оперативне одредбе у вези са услугама и поступцима у ваздушној пловидби и мењају и допуњавају Спроведбена уредба (ЕУ) бр. 1035/2011 и Уредбе (ЕЗ) бр. 1265/2007, (ЕЗ) бр. 1794/2006, (ЕЗ) бр. 730/2006, (ЕЗ) бр. 1033/2006 и (ЕУ) бр. 255/2010;

2) Спроведбеном уредбом Комисије (ЕУ) бр. 2016/1006 од 22. јуна 2016. године о измени Уредбе (ЕУ) бр. 255/2010 која се односи на *ICAO* одредбе из члана 3. став 1.

Допунски услови за примену Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 255/2010 у Републици Србији дати су у Прилогу 2.

Прилози 1. и 2. су одштампани уз овај правилник и чине његов саставни део.

Значење израза

Члан 3.

Поједини изрази који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

1) *доделивање ATFCM слота* је *ATFCM* мера уведена у виду слота за полетање у циљу прилагођавања саобраћајне потражње постојећем капацитету контроле летења;

2) *ICAO* је скраћеница која означава Међународну организацију цивилног ваздухопловства;

3) *капацитет* (у *ATFCM* смислу) је оперативно прихватљив обим ваздушног саобраћаја;

4) *капацитет аеродрома* је број ваздухоплова које аеродром може да прихвати у одређеном временском периоду;

5) *Менаџер мреже (Network Manager)* је тело успостављено чланом 6. Уредбе (ЕЗ) бр. 551/2004 са задатком да кроз додељене функције унапређује перформансе Европске мреже за управљање ваздушним саобраћајем. Одлуком Европске комисије за Менаџера мреже до 31. децембра 2019. године је номинован Евроконтрол;

6) *мере за управљање капацитетом и протоком ваздушног саобраћаја (ATFCM мере)* су активности предузете како би се спровело управљање капацитетом и протоком ваздушног саобраћаја;

7) *организатор специјалног догађаја* је правно или физичко лице које на основу обављања својих делатности има потребу да на посебан начин привремено уреди коришћење ваздушног простора Републике Србије (нпр. војни органи, спортски савези и слично);

8) *придржавање слота* је усклађеност оператера ваздухоплова и контроле летења са прорачунатим временом полетања, узимајући у обзир толеранцију слота;

9) *RVSM ваздушни простор* је ваздушни простор од FL290 до FL410, укључујући оба нивоа лета, у коме се примењују смањене норме вертикалног раздвајања;

10) *специјални догађај* је критични догађај на локалном нивоу, који може утицати на проток ваздушног саобраћаја (важни државни скупови, посета државних званичника, војне вежбе, међународне спортске и друге активности), односно свака предвиђена неуобичајена ситуација која може проузроковати значајан губитак планираног, објављеног или очекиваног капацитета на локалној и/или Европској мрежи за управљање ваздушним саобраћајем;

11) *Уредба (ЕЗ) бр. 549/2004* је Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 549/2004 од 10. марта 2004. године којом се предвиђа оквир за формирање Јединственог европског неба (оквирна Уредба), која је преузета у законодавство Републике Србије Правилником о условима и начину издавања и важења сертификата за пружање услуга у ваздушној пловидби („Службени гласник РС”, бр. 32/11, 54/12 и 24/13);

12) *Уредба (ЕЗ) бр. 551/2004* је Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 551/2004 од 10. марта 2004. године о организацији и коришћењу ваздушног простора у Јединственом европском небу (Уредба о ваздушном простору), која је преузета у законодавство Републике Србије Правилником о преузимању прописа Европске уније о управљању ваздушним простором и флексибилном коришћењу ваздушног простора („Службени гласник РС”, број 69/11);

13) *Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 95/93* је Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 95/93 од 18. јануара 1993. године о заједничким правилима за доделу слотова на аеродромима Заједнице која је преузета у законодавство Републике Србије Правилником о заједничким правилима за доделу слотова и усклађивању редова летења на аеродромима („Службени гласник РС”, број 10/14);

14) *Уредба (ЕЗ) бр. 2150/2005* је Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 2150/2005 од 23. децембра 2005. године која прописује заједничка правила за флексибилно коришћење ваздушног простора, која је преузета у законодавство Републике Србије Правилником о преузимању прописа Европске уније о управљању ваздушним простором и флексибилном коришћењу ваздушног простора („Службени гласник РС”, број 69/11).

Изрази „држава чланица” и „Службени лист Европске уније” који се користе у Прилогу 1. овог правилника тумаче се сагласно тач. 2. и 3. Анекса II Мултилатералног споразума између Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Исланд, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Румуније,

Републике Србије и Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову (у складу са Резолуцијом Савета безбедности УН 1244 од 10. јуна 1999) о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја.

Остали изрази који се користе у овом правилнику имају значење које је наведено у члану 2. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 255/2010.

Престанак важења других прописа

Члан 4.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о преузимању прописа Европске уније о заједничким правилима за управљање протоком ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, број 54/12).

Ступање Правилника на снагу

Члан 5.

Овај правилник ступа на снагу 25. децембра 2017. године.

Бр. 7/1-01-0020/2017-0001

У Београду, 31. октобра 2017. године

Директор

Мирјана Чизмаров

Уредба Комисије (ЕУ) бр. 255/2010
од 25. марта 2010. године о утврђивању заједничких правила за управљање протоком
ваздушног саобраћаја

Члан 1.

Предмет и област примене

1. Овом уредбом се утврђују захтеви за управљање протоком ваздушног саобраћаја (у даљем тексту: *ATFM*) у циљу оптимизације расположивог капацитета Европске мреже ваздушног саобраћаја (у даљем тексту: *EATMN*) и унапређења *ATFM* процеса.

2. Ова уредба се примењује у оквиру ваздушног простора из члана 1. став 3. Уредбе (ЕЗ) бр. 551/2004, и то на:

а) све летове за које је планирано да се врше или који се врше као општи ваздушни саобраћај и у складу са правилима инструменталног летења (у даљем тексту: *IFR*), у целини или делимично;

б) све фазе летова из тачке а) овог става и на управљање ваздушним саобраћајем.

3. Ова уредба се примењује на следеће учеснике или заступнике који поступају у њихово име, а који су укључени у *ATFM* процесе:

а) оператере ваздухоплова;

б) јединице за пружање услуга у ваздушном саобраћају (у даљем тексту: *ATS* јединице), укључујући *ATS* пријавне биро и аеродромске контроле летења;

ц) службе ваздухопловног информисања;

д) тела укључена у управљање ваздушним простором;

е) тела која управљају аеродромом;

ф) централну јединицу за *ATFM*;

г) локалне *ATFM* јединице;

х) координаторе слотова на координисаним аеродромима.

Члан 2.

Дефиниције

За потребе ове уредбе примењују се дефиниције садржане у члану 2. Уредбе (ЕЗ) бр. 549/2004 и члану 2. Уредбе Савета (ЕЕЗ) бр. 95/93.

Следеће дефиниције се такође примењују:

1) „мере управљања протоком ваздушног саобраћаја (*ATFM* мере)” су поступци предузети у циљу управљања протоком ваздушног саобраћаја и управљања капацитетом;

2) „оператер” је лице, организација или предузеће које учествује или које намерава да учествује у обављању ваздушног саобраћаја;

3) „*IFR*” је скраћеница која се употребљава да означи правила инструменталног летења;

4) „*ATS* пријавни биро” је *ATS* јединица успостављена у циљу примања извештаја који се тичу *ATS* и планова лета поднетих пре првог издавања одобрења контроле летења;

5) „локална јединица управљања протоком ваздушног саобраћаја (локална *ATFM* јединица)” је тело за управљање протоком ваздушног саобраћаја које обавља делатност у име једног или више других тела за управљање протоком ваздушног саобраћаја, као посредник између централне јединице за *ATFM* и *ATS* јединице или групе таквих јединица;

б) „критични догађај” је неуобичајена ситуација или криза која укључује значајан губитак капацитета *EATMN* или значајну неравнотежу између *EATMN* капацитета и саобраћајних захтева или значајну грешку у протоку информација у једном или више делова *EATMN*;

7) „*ATFM* слот за полетање” је прорачунато време полетања додељено од стране централне јединице за *ATFM* са временском толеранцијом којом управља локална *ATS* јединица;

8) „рутна и саобраћајна оријентација” су начела и процедуре за коришћење рута од стране ваздухоплова;

9) „вишеструки план лета” је постојање више од једног плана лета за исти намеравани лет између два аеродрома;

10) „секторска конфигурација *ATS* јединице” је четвородимензионални опис сектора или групе сектора ваздушног простора *ATS* јединице, који се употребљава стално или привремено;

11) „време вожења на аеродрому” је унапред одређено време од почетка вожње до полетања, изражено у минутима, које важи током нормалног рада аеродрома;

12) „ажурирана позиција у лету” је позиција ваздухоплова ажурирана уз помоћ надзорних података, података из плана лета или извештаја о позицији;

13) „одобрење контроле летења” је одобрење ваздухоплову за наставак лета под условима које је утврдила надлежна јединица контроле летења;

14) „суспензија плана лета” је процес који покреће тело које врши *ATFM* како би се осигурало да је оператер обавио измену плана лета пре извршења лета;

15) „јавни авио-превоз” је лет или серија летова ради превоза путника, робе или поште уз наплату цене превоза или закупнине;

16) „оперативни дневник” је дневник *ATFM* система, претворен у базу података која омогућава брзу претрагу *ATFM* података.

Члан 3.

Оквир управљања протоком ваздушног саобраћаја

1. Планирање, координација и извршење *ATFM* мера које обављају учесници из члана 1. став 3. ове уредбе морају да буду усклађени са *ICAO* одредбама наведеним у Анексу ове уредбе.

2. *ATFM* се руководи следећим принципима:

а) *ATFM* мере морају да:

(i) спречавају прекомерне захтеве у ваздушном саобраћају у односу на декларисани капацитет контроле летења (*ATC*) у секторима и на аеродромима;

(ii) користе *EATMN* капацитете у највећој могућој мери у циљу оптимизације ефикасности *EATMN* и минимизације негативних ефеката на оператере;

(iii) оптимизирају расположиви *EATMN* капацитет кроз развој и примену мера за унапређење капацитета од стране *ATS* јединица;

(iv) подржавају управљање критичним догађајима;

б) локалне *ATFM* јединице и централна јединица за *ATFM* сматрају се делом *ATFM* функције.

3. При додели *ATFM* слотова за полетање, летовима се даје приоритет у складу са њиховим планираним редоследом уласка на локацију на којој се примењују *ATFM* мере,

осим ако посебне околности захтевају примену других правила приоритета која су формално договорена и од користи за *EATMN*.

Први подстав овог става може се применити на летове за које не може да се прихвати преусмеравање у циљу избегавања или растерећења оптерећених области, узимајући у обзир локацију и димензије оптерећених области.

Члан 4.

Опште обавезе држава чланица

1. Државе чланице обезбеђују да је *ATFM* функција доступна учесницима из члана 1. став 3. ове уредбе 24 часа дневно.

2. Дефинисање и примена *ATFM* мера морају да буду усклађени са захтевима обезбеђивања и одбране држава чланица, како би се осигурала ефикасност у планирању, алокацији и употреби ваздушног простора на добробит свих учесника из члана 1. став 3. ове уредбе.

3. Морају да се успоставе стални поступци за сарадњу између учесника укључених у *ATFM* функцију, *ATS* јединица и тела укључених у управљање ваздушним простором, како би се оптимизирала употреба ваздушног простора.

4. Мора да се успостави заједнички референтни документ који садржи политике, поступке и опис рутне и саобраћајне оријентације. Ако је примењиво, објављивање доступности рута у националним зборницима ваздухопловних информација мора бити у потпуности усклађено са заједничким референтним документом.

5. Заједнички поступци за захтевање изузећа од *ATFM* слотова за полетање се израђују у складу са *ICAO* одредбама наведеним у Анексу ове уредбе. Ти поступци се усклађују са централном јединицом за *ATFM* и објављују у националним зборницима ваздухопловних информација.

Члан 5.

Обавезе држава чланица према централној јединици за *ATFM*

Државе чланице обезбеђују да централна јединица за *ATFM*:

а) оптимизира укупан утицај учинка на *EATMN* кроз планирање, координацију и примену *ATFM* мера;

б) обавља консултације са оператерима у вези дефинисања *ATFM* мера;

ц) осигурава ефикасну примену *ATFM* мера заједно са локалним *ATFM* јединицама;

д) у координацији са локалним *ATFM* јединицама одређује алтернативне руте ради избегавања или растерећења оптерећених области, узимајући у обзир укупан утицај учинка на *EATMN*;

е) нуди преусмеравање за оне летове који би оптимизирали ефекат из тачке д) овог члана;

ф) благовремено обезбеђује информације оператерима и *ATS* јединицама о *ATFM*, укључујући:

(i) планиране *ATFM* мере;

(ii) утицај *ATFM* мера на време полетања и профил лета појединачних летова;

г) прати догађаје везане за недостајуће планове лета и поднете вишеструке планове лета;

х) суспендује план лета када, узимајући у обзир временску толеранцију, додељени *ATFM* слот за полетање не може да се испуни, а ново предвиђено време почетка вожње није познато;

и) прати број изузећа која су одобрена у складу са чланом 4. став 5. ове уредбе.

Члан 6.

Опште обавезе *ATS* јединица

1. Ако мора да се примени *ATFM* мера, *ATS* јединице се преко локалне *ATFM* јединице усклађују са централном јединицом за *ATFM* како би се обезбедило да се при избору мера уважава оптимизација укупних ефеката учинка на *EATMN*.

2. Када је неопходно, *ATS* пријавни бирои олакшавају размену информација између пилота или оператера и локалне или централне јединице за *ATFM*.

3. *ATS* јединице обезбеђују да се *ATFM* мере примењене на аеродромима усклађују са одговарајућим телом за управљање аеродромом, како би се обезбедила ефикасност у планирању и експлоатацији ради добробити свих учесника из члана 1. став 3. ове уредбе.

4. *ATS* јединице преко локалне *ATFM* јединице обавештавају централну јединицу за *ATFM* о свим догађајима који могу имати утицаја на капацитет контроле летења или на захтеве саобраћаја.

5. *ATS* јединице благовремено достављају централној јединици за *ATFM* следеће податке и њихове измене, обезбеђујући њихов квалитет:

- а) расположивост ваздушног простора и рутних структура;
- б) конфигурације и активације сектора *ATS* јединица;
- ц) времена вожења на аеродрому;
- д) капацитете сектора контроле летења и аеродрома;
- е) расположивост рута, укључујући расположивост постигнуту применом флексибилног коришћења ваздушног простора, у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 2150/2005;
- ф) ажуриране позиције у лету;
- г) одступања од планова лета;
- х) расположивост ваздушног простора, укључујући расположивост постигнуту применом флексибилног коришћења ваздушног простора у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 2150/2005;

и) стварна времена полетања.

Подаци морају да буду доступни учесницима из члана 1. став 3. ове уредбе и достављају се централној јединици за *ATFM* и прослеђују се од ње, без накнаде.

6. *ATS* јединица на аеродрому полетања мора да обезбеди:

- а) ако лет подлеже *ATFM* слоту за полетање, да се тај слот укључи као део одобрења контроле летења;
- б) да се летови придржавају *ATFM* слотова за полетање;
- ц) да се летовима који се не придржавају својих очекиваних времена почетка вожење, узимајући у обзир успостављено време толеранције, не издаје одобрење за полетање;
- д) да се летовима чији су планови лета одбијени или суспендовани не издаје одобрење за полетање.

Члан 7.

Опште обавезе оператера

1. Сваки намеравани лет мора да буде обухваћен само једним планом лета. Попуњени план лета мора да исправно одражава намеравани профил лета.

2. Све одговарајуће *ATFM* мере и њихове измене се уграђују у планирани лет и саопштавају пилоту.

3. Ако полетање са аеродрома не подлеже *ATFM* слоту за полетање, оператери су одговорни за придржавање очекиваног времена почетка вожње, узимајући у обзир временску толеранцију, у складу са *ICAO* одредбама наведеним у Анексу ове уредбе.

4. Ако је план лета суспендован у складу са чланом 5. тачка х) ове уредбе, дотични оператер се стара за ажурирање или отказивање плана лета.

Члан 8.

Опште обавезе тела која управљају аеродромом

Тела која управљају аеродромом обавештавају централну јединицу за *ATFM* директно или посредством локалне *ATFM* јединице или *ATS* јединице, или комбиновано, о свим догађајима који могу да утичу на капацитет контроле летења или саобраћајне захтеве. Ова тела информишу локалну *ATFM* јединицу и *ATS* јединице, ако је обавештавање извршено директно.

Члан 9.

Усклађеност између планова лета и аеродромских слотова

1. Државе чланице обезбеђују да централна јединица за *ATFM* или локална *ATFM* јединица пре обављања лета, на захтев аеродромског координатора слотова или тела које управља координисаним аеродромом, достави прихваћени план лета за лет који се изводи са тог аеродрома. Аеродромски координатор слотова или тело које управља координисаним аеродромом обезбеђују приступ прихваћеним плановима лета које је доставила централна јединица за *ATFM* или локална *ATFM* јединица.

2. Пре лета, оператери достављају аеродромима полетања и слетања неопходне информације како би се омогућило повезивање ознаке лета која је садржана у плану лета и ознаке лета која је пријављена за одговарајући аеродромски слот.

3. Сваки оператер, тело које управља аеродромом и *ATS* јединица су овлашћени да известе аеродромског координатора слотова о учесталом обављању јавног авио-превоза у временима која се значајно разликују од додељених аеродромских слотова или о коришћењу слотова на начин који се битно разликује од оног који је наведен у време додељивања, ако то наноси штету аеродрому или ваздушном саобраћају.

4. Државе чланице обезбеђују да централна јединица за *ATFM* извештава аеродромског координатора слотова о учесталом обављању јавног авио-превоза у временима која се значајно разликују од додељених аеродромских слотова или о коришћењу слотова на начин који се битно разликује од оног који је наведен у време додељивања, ако то наноси штету *ATFM*.

Члан 10.

Обавезе у вези са критичним догађајима

1. Државе чланице обезбеђују да централна јединица за *ATFM* успостави и објави *ATFM* поступке за рад у случају критичних догађаја, како би се поремећај у *EATMN* свео на најмању меру.

2. Током припрема за критичне догађаје, *ATS* јединице и тела која управљају аеродромом, усклађују важност и садржај поступака за непредвиђене ситуације са оператерима погођеним критичним догађајима, укључујући свако прилагођавање правилима приоритета.

Поступци за непредвиђене ситуације обухватају:

а) организационе споразуме и споразуме координације;

- б) *ATFM* мере за контролу приступа угроженим областима ради спречавања прекомерних саобраћајних захтева у односу на декларисани капацитет читавог ваздушног простора, његовог дела или одређеног аеродрома;
- ц) околности, услове и поступке за примену правила приоритета за летове, поштујући основне интересе обезбеђивања или одбрамбене политике држава чланица;
- д) поступке за враћање у редовно стање.

Члан 11.

Праћење усклађености са *ATFM* мерама

1. Државе чланице обезбеђују да *ATS* јединице, на аеродромима полетања на којима усклађеност одлазног саобраћаја са *ATFM* слотовима за полетање износи 80 % или мање током године, достављају одговарајуће информације о неусклађености и предузетим радњама како би се обезбедила усклађеност са *ATFM* слотовима за полетање. Такве радње морају да буду наведене у извештају који дотична држава чланица подноси Комисији.

2. *ATS* јединица на аеродрому полетања обезбеђује одговарајуће информације о разлозима за одобравање полетања суспендованим летовима и летовима без плана лета на том аеродрому, као и предузетим радњама како би постигла усклађеност. Такве радње морају да буду наведене у извештају који држава чланица подноси Комисији.

3. Државе чланице обезбеђују да:

а) централна јединица за *ATFM* упозори државу чланицу која одобрава изузетке код више од 0,6 % годишњих полетања у тој држави чланици;

б) ако је држава чланица упозорена сходно тачки а) овог става, она израђује извештај са детаљима одобрених изузећа који подноси Комисији.

4. Државе чланице обезбеђују да у случају неусклађености са *ATFM* мерама које произилазе из примене члана 5. тачка г) ове уредбе, централна јединица за *ATFM* обавештава оператера о неусклађености.

5. Оператери подnose извештај централној јединици за *ATFM* за сваку неусклађеност са *ATFM* мерама, наводећи детаље околности које су довеле до недостајућег плана лета или вишеструких планова лета, као и радњама које су предузете да се неусклађеност исправи.

6. Државе чланице обезбеђују да централна јединица за *ATFM* израђује годишњи извештај са детаљима о недостајућим плановима лета или поднетим вишеструким плановима лета и да извештај достави Комисији.

7. Државе чланице спроводе годишњи преглед усклађености са *ATFM* мерама како би се осигурало да учесници из члана 1. став 3. ове уредбе побољшају ниво усклађености са тим мерама.

Члан 12.

Процена учинка

1. Приликом примене члана 11. ове уредбе, државе чланице обезбеђују да централна јединица за *ATFM* израђује годишње извештаје о квалитету *ATFM*, који обухватају детаље о:

- а) узроцима *ATFM* мера;
- б) утицају *ATFM* мера;
- ц) поштовању *ATFM* мера;
- д) доприносу учесника из члана 1. став 3. ове уредбе оптимизацији укупног утицаја на мрежу.

2. Државе чланице обезбеђују да централна јединица за *ATFM* успостави и одржава архиву *ATFM* података из члана 6. став 5. ове уредбе, планова лета, оперативних дневника и одговарајућих повезаних података.

Подаци из првог подстава овог става се чувају две године од њиховог подношења и стављају се на располагање Комисији, државама чланицама, *ATS* јединицама и оператерима.

Наведени подаци стављају се на располагање аеродромским координаторима и оператерима аеродрома, као помоћ у њиховој редовној процени расположивог капацитета.

Члан 13.

Безбедоносни захтеви

Државе чланице обезбеђују да се спроводи процена безбедности, укључујући идентификацију опасности, процену и умањење ризика, пре увођења било каквих значајних промена у *ATFM* системе и поступке, укључујући процену процеса управљања безбедношћу који се односи на комплетан век употребе система управљања ваздушним саобраћајем.

Члан 14.

Додатни захтеви

1. Државе чланице обезбеђују да је особље учесника из члана 1. став 3. ове уредбе које је укључено у *ATFM* активности:

а) упознато са одредбама ове уредбе;

б) одговарајуће обучено и компетентно за обављање својих послова.

2. Државе чланице предузимају све неопходне мере да обезбеде да учесници из члана 1. став 3. ове уредбе који су одговорни за обављање *ATFM* функција:

а) израде и одржавају оперативне приручнике који садрже неопходне инструкције и информације које омогућавају оперативном особљу примену одредби ове уредбе;

б) осигурају да су ови приручници доследни, доступни и ажурирани, као и да њихово ажурирање и дистрибуција подлежу одговарајућем управљању квалитетом и документима;

ц) осигурају да су радне методе и оперативни поступци усклађени са овом уредбом.

Члан 15.

Казнене одредбе

Државе чланице упостављају правила о казнама које се примењују за повреду одредби ове уредбе и предузимају све неопходне мере како би се обезбедило њихово спровођење. Предвиђене казне морају да буду делотворне, сразмерне и одвраћајућег карактера. Државе чланице обавештавају Комисију о овим одредбама најкасније до 26. септембра 2011. године и без одлагања је обавештавају о свим накнадним изменама и допунама које имају утицаја на те одредбе.

Члан 16.

Ступање на снагу и примена

Ова уредба ступа на снагу двадесетог дана од дана објављивања у Службеном листу Европске уније.

Ова уредба се примењује од 26. септембра 2011. године.

Ова уредба је обавезујућа у целини и непосредно се примењује у свим државама чланицама.

АНЕКС

Листа *ICAO* одредби у вези са управљањем протоком ваздушног саобраћаја

1. Поглавље 3. став 3.7.5 (Управљање протоком ваздушног саобраћаја) Анекса 11 Чикашке конвенције - Услуге у ваздушном саобраћају (13. издање - јул 2001. године, укључујући амандман бр. 49).

2. Поглавље 3. (*ATS* капацитет и управљање протоком ваздушног саобраћаја) *ICAO* документа 4444, Поступци за услуге у ваздушној пловидби - Управљање ваздушним саобраћајем (*PANS-ATM*) (15. издање - 2007. године).

3. Поглавље 8. став 8.3 (Изузећа од доделе *ATFM* слота) *ICAO* документа 7030, Европски (*EUR*) регионални допунски поступци (5. издање, 2008. године).

4. Поглавље 8. став 8.4.1. ц) (о поштовању *ATFM* мера од стране оператера ваздухоплова) *ICAO* документа 7030, Европски (*EUR*) регионални допунски поступци (5. издање, 2008. године).

5. Поглавље 2. став 2.3.2 (о изменама у *EOBT*) *ICAO* документа 7030, Европски (*EUR*) регионални допунски поступци (5. издање, 2008. године).”.

Допунски услови за примену Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 255/2010 у Републици Србији

1. Допунски услови за примену члана 6. став 5. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 255/2010

Пружалац услуга у ваздушном саобраћају утврђује капацитет елементарних и/или обједињених сектора аеродромске, прилазне и обласне контроле летења у зависности од организације рада у оквиру јединица контроле летења.

Оператер аеродрома утврђује капацитет аеродрома који се изражава као максимални број ваздухоплова у току једног сата, а утврђени капацитет и његове промене доставља надлежном пружаоцу услуга у ваздушном саобраћају најмање једном током календарске године.

Приликом одређивања вредности капацитета система контроле летења и капацитета аеродрома користе се међународно препознате и препоручене методе и пракса или методе које су власници или корисници система развили за своје потребе и оно мора да буде документовано.

Под оперативно прихватљивим капацитетом аеродрома подразумева се мања вредност између капацитета аеродрома и капацитета јединице контроле летења која пружа услугу аеродромске контроле летења.

Утврђивање оперативно прихватљивог капацитета аеродрома за посматрани временски период врши се у сарадњи надлежног пружаоца услуга у ваздушном саобраћају и оператера аеродрома.

Пружалац услуга у ваздушној пловидби објављује оперативно прихватљив капацитет аеродрома у складу са чланом 6. став 5. тачка д) Уредбе (ЕУ) бр. 255/2010.

2. Допунски услови за примену члана 7. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 255/2010

На захтев Директората оператер ваздухоплова доставља детаље о околностима које су довеле до недостајућег плана лета или до вишеструких планова лета за реализовани лет.

Директорат израђује годишњи извештај о недостајућим плановима лета или поднетим вишеструким плановима лета и, по потреби, издаје препоруке у циљу смањења нивоа недостајућих и/или вишеструких планова лета за летове који се реализују са аеродрома у Републици Србији.

3. Допунски услови за примену члана 10. став 2. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 255/2010

Пружалац услуга у ваздушном саобраћају и оператер аеродрома сарађују у циљу утврђивања вредности оперативно прихватљивог капацитета аеродрома за случајеве настанка критичних догађаја на аеродрому, координирају активности током трајања тих догађаја, као и активности усмерене на враћање у првобитно стање.

Сарадња и координација из става 1. ове тачке се формализују споразумом који закључују пружалац услуга у ваздушном саобраћају и оператер аеродрома.

У фази планирања специјалног догађаја организатор тог догађаја је дужан да обавести Директорат, пружаоца услуга у ваздушном саобраћају и оператера аеродрома о намери организовања специјалног догађаја и о његовим размерама, а у зависности од карактера специјалног догађаја може формирати свој тим за организацију специјалног догађаја.

По добијању обавештења о специјалном догађају оператер аеродрома и пружалац услуга у ваздушном саобраћају заједнички доносе одлуку о неопходности посебног регулисања протока ваздушног саобраћаја на аеродрому и/или у ваздушном простору.

Ако оператер аеродрома и пружалац услуга у ваздушном саобраћају закључе да је потребно посебно регулисање протока ваздушног саобраћаја, дужни су да о томе обавесте Директорат.

Пружалац услуга у ваздушном саобраћају и оператер аеродрома размењују информације о специјалним догађајима са централном јединицом Европске мреже за управљање ваздушним саобраћајем, у циљу планирања и разматрања утицаја на локалну мрежу и Европску мрежу за управљање ваздушним саобраћајем.

4. Допунски услови за примену члана 11. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 255/2010

Поједини летови се могу аутоматски изузети од додељивања *ATFCM* слота за полетање употребом посебних статусних индикатора, које оператер ваздухоплова наводи у плану лета (у рубрици број 18. - остале информације), како би надлежној јединици контроле летења најавио разлог за специјалан третман предметног лета.

Статусни индикатори којима се обезбеђује аутоматско изузимање од додељивања *ATFCM* слота су:

1) *STS/ATFMX* - за летове којима је одобрено изузимање од мера управљања протоком саобраћаја;

2) *STS/FFR* - за летове који се одвијају у сврху гашења пожара;

3) *STS/HEAD* - за летове којима се превозе шефови држава или влада;

4) *STS/MEDEVAC* - за летове којима се обавља хитан медицински превоз;

5) *STS/SAR* - за летове који се обављају у сврху трагања и спасавања.

Статусни индикатор *STS/ATFMX* односи се искључиво на тражење изузимања од мера управљања протоком ваздушног саобраћаја, када због природе и намене лета ваздухоплов ни под којим околностима не сме каснити у полетању.

Статусни индикатор *STS/ATFMX* се користи искључиво у комбинацији са једним од следећих допунских статусних индикатора:

1) *STS/HUM ATFMX* - за летове који се обављају у хуманитарне сврхе;

2) *STS/HOSP ATFMX* - за летове које су надлежне здравствене установе квалификовале као медицинске;

3) *STS/STATE ATFMX* - за летове који се обављају цивилним или војним ваздухопловом у војне, царинске и полицијске сврхе, код којих кашњење у полетању може угрозити успешност мисије;

4) *RMK/MINISTER ONBOARD ATFMX* - за летове који се реализују за потребе званичних мисија министара у Влади.

Оператер ваздухоплова који је у плану лета навео било који од статусних индикатора је дужан да документацију којом се потврђује оправданост употребљеног статусног индикатора чува најмање три месеца од дана извршења лета и да је на захтев достави Директорату на увид.

Статусни индикатори којима се не обезбеђује аутоматско изузимање од *ATFCM* мера, већ пружаоцу услуга у ваздушном саобраћају пружају информације о потреби посебног опхођења са летом и могућностима постојања специјалних захтева током лета су:

1) *STS/ALTRV* - за летове који се одвијају у подручју са резервисаном висином по *QNE* притиску;

2) *STS/FLTCK* - за летове који се обављају у циљу пружања услуге калибраже из ваздуха;

3) *STS/HAZMAT* - за летове којима се превози опасна роба;

4) *STS/HOSP* - за летове које су надлежне здравствене установе квалификовале као медицинске;

5) *STS/HUM* - за летове који се одвијају у хуманитарне сврхе;

6) *STS/NONRVSM* - за летове државних ваздухоплова у *RVSM* ваздушном простору који нису опремљени *RVSM* опремом;

7) *STS/STATE* - за летове којима се не превози председник Републике или председник Владе, а који су потребни од стране државног тела (нпр. лет цивилног или војног ваздухоплова који се обавља у војне, царинске и полицијске сврхе).

Пружалац услуга у ваздушном саобраћају је дужан да до краја сваке календарске године достави Директорату годишњи извештај са месечним приказом придржавања *ATFCM* слотова за полетање за претходну годину.

Ако на одређеном аеродрому придржавање *ATFCM* слотова за полетање на годишњем нивоу износи 80 % или мање, пружалац услуга у ваздушном саобраћају доставља Директорату план мера за побољшање придржавања *ATFCM* слотова на том аеродрому.

Пружалац услуга у ваздушном саобраћају, на захтев Директората, доставља извештај о одобравању полетања ваздухоплова са одбијеним или суспендованим плановима лета, који садржи радње предузете у вези са одобравањем полетања ваздухоплова без плана лета и ваздухоплова којима су планови лета суспендовани.

5. Допунски услови за примену члана 14. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 255/2010

Оспособљавање особља учесника из члана 1. став 3. Уредбе (ЕУ) бр. 255/2010 које је укључено у *ATFM* процесе се спроводи на основу успостављених програма и планова обука, који обухватају најмање почетно оспособљавање и освежавање знања.

Програми и планови обуке морају бити усклађени са међународним стандардима и препорученом праксом садржаним у *ICAO* документима и приручницима Менаџера мреже.

Учесници из члана 1. став 3. Уредбе (ЕУ) бр. 255/2010 воде евиденцију о оспособљавању особља које је укључено у *ATFM* процесе.